

BUDA-PESTA

23 Iuliu st. v.

4 Augustu st. n.

Va esi jof'a si duminec'a.

Redactiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 55.

ANULU XIV.

1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Alegere de deputatu in Grecia.

Sè duplecàmu, au ba, consunatóriele românesci?

(Fine.)

Èca ce dîce Cipariu în punctulu duplecării cosunatórielor : (Principia de limba, p. 285.)

„Reduplecătîunea unor cosunatórie unora se pare de asiá mare importantia, câtu o facu si unde nici gramatic'a nici etimologi'a nu o suferé, necum sè o céra, pr. când unii scriu *naltu* séu *innaltu*, amêndóue smintite, un'a scriindu cu unu *i* mai puçinu, alt'a cu unu *n* mai multu, decátu se cade.“

„Aperatorii reduplecătîunii aducu dóue argumente în favórea sa : usulu limbei latine, si usulu limbei italiene. Pentru ce nu si usulu limbei românesci?“

„Ci noi nu aflâmu argumentele produsa de ajunsu, ci din contra, avemu chiar din asta parte argumente ponderóse în contra reduplecătîunii, precum :“

„1) Cã limb'a românesca în vorbire nu suferé atari reduplecătîuni, precum totu Românulu cu ceva atentiune póte sè fia observatu; asiá câtu usulu limbei nóstre e în contra reduplecătîunii, nu numai celu de acum, ci si celu mai vechiu, precum arata ortografi'a nu numai a dialectuluî bisericescu, ci si alu tuturor càrtilor betrâne scrise séu tiparite. Care usu cu atátu mai multu meritéza a fi luatú în consideratiune, cu câtu e mai constantu si universalu în româtimea tuturor timpurilor si tuturor locurilor, asiá câtu nereduplecarea co-

sunatórielor e caracteristic'a limbei românesci, cá si a tuturor limbelor neolatine, afara de cea italiana. Èra a introduce ceva în limb'a românesca, ce nu numai e în contra usuluî universalu alu ei, ci e si în contra însusi caracteriu-lu limbei, nu sciú cu ce cuvêntu ar puté cineva cutezá; ci io nu me potú învoi la asemenea înnoire, si nu me voiú învoi nici odata.

„2) Cã chiar si limb'a latina, la care óresi-cum provóca patronii reduplecătîunii, nu are reduplecătîune decátu numai în unele cosunatórie, cele mai multe în *l* si *s*, éra întru altele séu puçine si fórté puçine, séu nici un'a. Înse causele, cari faceau de lipsa reduplecătîunea la Latini, celu puçinu pentru *l* si *s*. ne sînt cunoscute, si de voimu a imitá pe Latini în reduplecătîune, cosecenti'a ar cere, cá sè-i imitâmu si în causele, din cari ne e cunoscutu cá faceau reduplecătîune.“

„Causele însesi erau,

„a) pentru *l*, cá Latini pronunciau în dóue moduri acésta cosunatória, mai cá dóue cosunatórie destinte, care destintiune, dupa marginirea alfabetuluî lor, nu o putura au nu voira a o desemná decátu prin reduplecătîune, asiá câtu unu *l* semná una cosunatória, si *ll* alt'a. Marturiá despre acést'a ne este însasi limb'a românesca, care în cuvintele latine de

Maritata si totusi fara barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —

(Urmare.)

Capitululu III.

Mr. Mason conduce dam'a.

Tiner'a femeia, înspaimêntata de aparitiunea neaşteptata, se retrase si privi cu uimire figur'a strainuluî.

— Nu-ti fia frica, domnitia, — începú elu cu reverintia, — eu vreu sè-ti fiu amicu, déca vei iertá. Înainte de o óra trecui pe lâng'a pórt'a parculuî si o aflai deschisa. Curiositatea me îndemná sè intru si sè me ascundu în acestu ulmu. Se 'ntielege cá vedúni si audii tóte. Iértami îndresnéla, si fiindu cá sîm aicea, rviþiele mele iti stau la dispositiune.

Ulrich Mason tacú puçintelu si oftá adâncu. Elu de alta-data érá fórté monotonu, cu acésta oca-siune înse desvoltá o astfel de oratoriá, încátu elu ênsusi se uimi.

— Eu sîm aice strainu, — continuá elu dupa o pauza scurta, — înainte de patru-spre-diece díle vinií aice sè cercetezu pe unu amicu în Speckhaven si voiam sè me rentorcu în sér'a acésta. Dar ratacií si ajuusei la pórt'a parculuî dvóstre, în locu d'a ajunge

la gara. Lucru firescu, cá deveníi vinovatu, calcându pe pamêntu strainu, — déca înse iti potú servi óre cumva —

Cu ochi ardietori si cu mânilé redicate se apropiá ea càtra elu.

— Oh! ajuta-me sè scapu de aici, de nu esti vr'o unélta a lui Mr. Lyndilh séu a lui Sir Hugo Charteris

— Înainte de o óra nici nu scieam déca existu acesti domni. Te asigurézu, cà-ti voiú stá bucurosu întru ajutoriu în ori ce modu.

Sinceritatea tonuluî seu nu se putea trage la îndoiéla, si totusi tiner'a femeia priviá nedecisa în faci'a lui, par cá voiá sè cetésca în trasaturile feçei lui. Sermanulu Ulrich nu érá frumosu. Elu avea unu nasu turtitu, niste ochi vèneti-deschisu, mustetie rosii uritu crescute. Fiint'a cea mai sentimentalá nu l'ar fi alesu erou alu visurilor sale; dara si fiint'a cea mai neratiionalá instinctivu s'ar fi încrédiutu în elu. Cãnií ratacií alergau la elu bucurându-se si ilu urmau, pruncii seraci cersiau dela elu elemosina, si ómenii ilu numiau amicu vechiu, îndata ce ilu cunoseau numai de o óra.

Elu avea o faci'a buna si onesta, si tiner'a femeia care ilu priviá atátu de seriosu si nedecisa, sciea si simtiea acést'a.

acésta sörte a tiñutu pâna astadi acea destina-
tiune, asiá câtu pe *l* simplu la mijlocu, si ur-
mându vocale, totu-de-una ilu pronunçiamu cá
r, éra *l* numai unde în asemenea pusetiune la
Latini se scrie cu *ll*. Asiá dicemu : *paru palus*,
peru pilum, *sare sal* si *salit*, *sóre sol* etc. Numai
la inceputulu cuvintelor tiñemu pe *l* simplu,
pr. *limba* lingua, si urmându alta cosunatória,
pr. *caldu*, *albu*, *calidus* si *caldus*, *albus* etc.; din
cari exemple se póte conchide, cá si în aste ca-
suri se pronunçia *ll*, de si scrieau numai cu
unu *l*. Alte casuri, ce s'aru vedé contrarie ace-
stei teorie, sînt numai la parere, pr. *staulu* cu *l*,
de si Latinii înca ilu scriu cu unulu : *stabulum*,
de órace form'a mai comuna în asemeni termi-
natiuni la Latini erá fâra *u* dupa *b*, *c*, *p*, *t*, pr.
stablum, *genuculum*, *maniplus*, *vetlus*; de unde ai
nostri, au disa : *staulu* mutându pe *b* în *v*, *genu-
cliu*, *manupliu*, *vetliu*, cari în urma se strafor-
mara în *genuchiu*, *manuchiu*, *vechiu*, nu numai la
poi ci si la Italiani etc."

„b) Éra în câtu pentru *s*, Latinii vechi si
aici aveau dóue cosunătorie destinte, din cari
un'a se semná cu *s* simplu, si se pronunçia cá
la noi si la Greci, pr. *sol sóre*, *casa casa*, *μέσος*
etc., éra cealalta cu *ss*, si se pronunçia cá *z*
grecescu, pr. *massa* cá *μάζα*. De unde Priscianu
I cap. VI nr. 31 : saepe pro *z* eam (*s*) solemus
geminatam ponere, ut *patrisso* pro *πατριζω*, *pi-
tisso* pro *πιτιζω*, *massa* pro *μάζα*. Chiar din con-
tra decum astadi pronunçia Italianii si Fran-
cesii, atâtu în limb'a lor câtu si în cea latina,

dicându *z* unde e scrisu unu *s*, éra *s* numai un-
de se scrie gemenatu *ss*."

„Aici dara e casulu pentru ai nostri, déca
vor sè imiteze pe Latini, sè scria pe *l* cu *ll*, éra
pe *r* cu *l*, precum unii au si cercatu a face¹⁾;
asemenea si cu *s* si *z*; — si atnci nu ne opu-
nemu."

„În urma însemnâmu, cá reduplicatiunea
cosunatórielor la Latini înca a fost o înnoitura
superflua si fâra necesitate, precum ne adev-
resce Festu sub cuvântulu *solitaurilia* si aiu-
rea.²⁾ De acea în documentele latine cele mai
vechie nici una urma de reduplicatiune nu se
afla, pr. în Senatus-consultu de bachanalibus
din anulu Romei DLXVIII (a. 186 înainte de
Cr.), ce se afla în museulu din Vien'a, unde se
scrie numai *esent*, *necessus*, *adesent*, *adiese*, *velct*,
iouiset, *fecise*, *compromesise*, *dedise*, *arfuisse*, *esetis*
etc., în locu de *essent*, *necessum*, *adessent*, *vel-
let*, etc."³⁾

„3) Cà nici una limba neo-latina, afara de
italian'a, nu suferé reduplicatiune. Asiá :

„a) de limb'a franceze e lucru cunoscutu,
cá reduplicatiunea, ce se vede în scrisu, nu e
si în vorbire; ci reduplicatiunea din scrisu e
numai o cosecentia a sistemii ortografice adop-
tate de Francesi din timpuri antice si invete-

¹⁾ Îndata în prim'a gramatica rom. din 1780.
Samuele Clain si G. Sîncu; si alții dupa ei.

²⁾ Edit. Egger, Paris. 1838 p. 166; 245, 274 etc.
³⁾ Vedi Mommsen Corpus inscript., tom. I pag.
43 nr. 196.

— Ajuta-mi sè scapu de aici, — se rugá ea, —
tutorulu meu me tiñe închisa, de dóue luni, pentru
cá nu voiescu sè me cununu cu unu barbatu pe carele
ilu urescu. Ajutá-me-vei?

— Ajutá. Ce am de a face?

— Cum întrasi aici? Portile sînt totu-de-una
incuiate.

— Astadi n'au fost. Cocierulu — mânându la
gara — socoti cá va fi ostenitoru sè se cobóre dupa
chei'a. Si dupa ce nu l'amu mai vediutu, intrai în
parcu si luai cheia cu mine. Lucru firescu, cá la ren-
tócerea sa, elu va díce, cá chei'a s'a perdutu.

— Fug'a mea dara ar fi cu putintia; înse va fi
pré multu a-mi cere ajutorulu dtale.

— Te rogu, nu te îngrigi de acést'a, ci spune-
mi ce amu de facutu?

Înspaimentata privi ea îndereptu.

— Me temu, cá unchiulu se va rentóce. Dupa
cina are datin'a sè vina érași în acésta odaia; deci dé-
ca vreu sè fugu, nu voiu puté sè facu acést'a înainte
de mediulu noptii. Pâna atunci înse e multu. Acuma
abiá sînt sîepte óre. O! Mr. —

— Mason, Miss Lyndilh.

— Ce vei face pâna atunci, Mr. Mason? Noptile
din martie sînt aspre si reci; nu e cu putintia sè poti
suferi cinci óre acolo sub cerinlu liberu.

— Nu te nelinisci pentru mine, domnisióra. Îmi
faci placere a-ti puté servi. Eu me retragu între ra-
murile ulmului si voiu așteptá mediulu noptii. Dar
cum vei iesi?

— Pe acésta ferésta. Tablele sînt din launtru
închise, si se deschidu usiöru. E la dta chei'a portii?

— Da, domnisióra.

— Si când pléca trenulu celu mai de apröpe
spre Londra?

— Nu sciu. Vom audî înse la gara, si înca de
siguru mai de graba de a se fi scolatu aici ómenii.
Gar'a înse e departe de aici, cinci miluri anglese, pu-
té-vei sè mergi asiá departe?

— Si cinci-dieci de miluri. Numai sè me scapu
de cas'a acést'a. O! de asiü puté ajunge la Paris!

— La Paris? — cugetá Ulrich, — óre Robert e
la Paris?

— La Paris traiescu rudeniele mamei mele, —
continúa ea, — acele me vor scuti de acestu tutoru.
Audi! O! Mr. Mason, du-te pentru Ddieu, unchiulu
vine!

Ea se retrase dela ferésta. Ulrich avü înca
timpu spre a se avéntá în arbóre, pâna când intrá Mr.
Lyndilh.

(Va urmá.)

rate atâtu de tare, câtu numai puține reforme se putura introduce în seclulu trecut. De unde din sistem'a francesă ortografică nu se pôte luá argumentu pentru a introduce reduplicațiunea și la noi, de nu cumva prin urmare voim a introduce și cele-alalte greutăți ale sistemii francesci, cari nu se pare a fi după intențiunea publicului, ci din contra ușorarea pe câtu se pôte mai mare în ortografia. Asemenea și

„b) De limb'a ispanică e lucru cunoscutu, că academi'a de Madridu, reformându ortografi'a ispanică, a casatu reduplicațiunea de cu totul, că contraria geniului limbii ispanice.“

„4) În câtu în urma pentru limb'a italiană, nu e de a se negá, cumca ea redupleca și în vorbire fôrte multe cosunatórie, înca și în casuri, unde limb'a latină clasică nu are reduplicațiune, pr. *ebbe* (habuit), *legge* (lex și legit), *veggo* sêu *veggio* (video) etc. Causele acestei innoituri sânt dóue; un'a esternal: comerțiulu, ce-lu avura multu cu popóre de limb'a germană, pr. Goti, Longobardi etc.; alt'a internă: tendinți'a de a dá limbii italiene o virtute mai barbatésca, ce i lipsiá din caus'a, că lapedându Italianii cosunatóriile din terminațiunile numelor și verbelor, pr. *s* și *m* alu numelor din declinațiunea latină, *s*, *r*, și *nt* din conjugatiune, limb'a deveniá pré móle din caus'a multimei vocalilor și impușinării cosunatóriilor; de unde spre a împedecá în câtu va acestu reu, nu numai retiênura reduplicațiunile din mijlocu ale Latinilor mai târdii, ci mai înduseră și altele, după esemplulu coabitatorilor sei de alta limbă. De unde se întielege din destulu, că reduplicațiunea italiană nu e unu superfluu, sêu numai pe hârtia, că la Francesi, ci e o necesitate reală pentru vigórea limbii în viétia, și de acea și în scrisu.“

„Înse în limb'a românésca aceste cauze lipsescu cu totul. Ea nu a luat reduplicațiunea din mijlocu, că Italianii, de și a fost împregiurată de limbe reduplicatóre, cum sânt cea sasésca și ungurésca. Nici și-a perdutu virtutea barbatésca, lapedându cosunatóriile terminative ale Latinilor, că Italianii; ci scurtându pe *i* și *u* finali întru atât'a, câtu strainilor se pară a fi lapedate cu totul, a aflatu o cale de mijlocu, ingenioasă de minune: și de a lapedá cosunatóriile finale latine, și érași de a nu-si efeminá limb'a prin atare lapedatiune“¹⁾

¹⁾ La aficerea reduplicatiunii cosunelor Cipariu

Pâna aice Cipariu. L'amu citatu relative la obiectulu din discusiune totu și întregu, pentru că, ni se va concede, că merita a fi citatu. Aperiții că și contrarii duplicării cosunelor își afla aice argumentele cele mai de frunte, asiediate față în față. N'au decâtu sè le puna și unii și alții în cumpena drépta; asiá credemu, nu va fi greu de judecatu, că în care parte trage și apésă mai multu cumpen'a.

Deci marginindu-ne de asta-data în cesțiunea sulevată de ilustrulu d. cavaleru P. la atât'a, adaugemu înca numai recercarea frațiésca, că în întrebatiuni sciintifice, alesu asiá de capitale și momentóse, înainte de a face și acceptá propuneri peremptorie, sè cumpenimu bine lucrulu, se lasămu timpu de medidatu și — o vorba că o suta — sè nu ne pripimul! Grab'a strica tréb'a.

Dr. Gregoriu Silasi.

Voi óre...

Voi óre de dulcétia
Ah! unde ati fugitu,
De ce de lînga mine
În lume ati poraitu?

De ce pe mine singuru
Aice m'ati lasatu,
În chinu și 'n necasu mare
În plânsu neîncetatu?

Iviti-ve 'nc'odata,
De unde ati fugitu,
Sè sciú că 'n asta viétia
Odata am traitu!

Ati fugitu...

Ati fugitu dile frumóse,
Traiulu linu mi l'ati luatú,
Si de-atuncea 'n gre» durere
Si 'n suspinuri m'ati lasatu!

Ati fugitu și de-atuncea
Eu nimica nu dorescu,
Decâtu — viétia mea amară
Cu pamêntu s'o învelescu.

G. V. Stefanu.

mai face dóue note din cari voiu reproduce prim'a: — a) Reduplicațiune la cei vechi nu amu aflatu, decâtu la pușini și în pușine cuvinte, pr. în verbulu *a curre* alesu în imperfectu, în *reu-a* etc.; asiá în D, gen. XIX, 9; și unele cărți din Moldov'a. Se pôte, că și Latinii, și după ei Românii, înca vor fi avutu érași doi *r*, că Grecii, unulu mai aspru și altulu mai móle.

S A L O N U

Calindarul septemanei.

Dumin.	23	4	F. 7 d. R. s. st. m. Foca.
Luni	24	5	ss. mm. Cristina, Capiton.
Marti	25	6	adorm. s. Anne, c. Olimpiada.
Mercuri	26	7	s. st. m. Ermolau, s. Ermocrat.
Joi	27	8	s. m. m. Panteleimon.
Vineri	28	9	ss. ap. Prohor, Nicanor, Timon.
Samb.	29	10	ss. mm. Calinic, Teodota.

Din viéti'a românilor din Aradu.

(Esamenele la institutul pedagog. teol. român. — Lips'a unei a 7-a clase „preparatorie.“ — Resultatul concursului manualelor didactice spre premiare. — Institutul pedagogic de stat la români n'are trecere. — Semne de progresu social. — Corulu vocalu alu cetățienilor români. — Casin'a românesca în ideia. — Alegerea definitivă a profesorilor la institutul pedagogico-teologicu. — Aniversarea a 79-a născerei venerabilelui anteluptatoriu naționalu I. Arcosi.)

Conformu năuei sale straformări „Familia“ avându a fi pentru publiculu român o fôia de informățune în privinț'a tuturor afacerilor românesci, credu că românii în cadrul programei sale împartășindu în colônele ei unele și altele din viéti'a românilor din Aradu.

Ceea ce ne pôte interesá mai de aprópe este instructiunea publica. Institutulu de frunte pe terenulu instructiunii naționale care îl au avemu în Aradu și care dupa parerea ómenilor competinti concertéza cu tóte institutule românesci de acésta categoria, este institutul pedagogico-teologicu. Înființiatu pe bas'a, mai bine dîsu pe ruinele vechiei preparandii și teologii acum doi ani, elu s'a doveditu de unu mijlocu de învetiámentu de prim'a necesitate, care acestei necesități corespunde cu tóta demnitatea.

La esamenele elevilor fiindu de față unu numeru însemnatu de óspeti, sub asistint'i'a comisiunii anchetare școlare, s'a pututu convinge fia-cine despre frumosulu progressu ce face acestu institutu eminațentulu naționalu. În frunte cu Ill. Sa D. Episcopu au fost de față cá esmisi sinodulu DD. V. Babesiu, Dr. Paulu Vasiciu, G. Vasilieviciu protopresbiteru și alții, pentru ascultarea esamenelor și constatarea rezultatelor obtîenute.

Comisiunea anchetara avându în vedere gradulu de capacitate inferioru la cei mai multi elevi cari intra în institutu, apoi îmbuldiél'a materialulu de învetiámentu, împusu parte de guvernulu parte de necesitățile năstre, — a constatat unu progressu îmbucurătoriu. S'a simțitu înse lips'a înca a unei clase preparatorie pentru elevii cei mai slabi. Corpulu professoralu a substernutu înca nainte de sinodu unu memorandu în acésta cauza, și avemu se sperámu că elu va fi mai curéndu séu mai târdiu apreciatu la locurile competinte.

În lun'a acést'a a espiratu terminulu pentru concurgerea manualelor didactice pentru școlele populare. Cantitatea materialulu ce a concursu spre a fi premiatu a cumpenitu multu pe calitatea aceluia. Comisiunea asíá numita „anchetara sinodala“ a fost incredințiatu cu esaminarea elaboratelor incurse. To-

tusi profesorilor dela institutu s'au împartítu manuscritele spre a da raportu opinativu în scrisu despre aplicabilitatea lor cá carti didactice în școlele populare. Anchet'a școlara apoi a avutu numai a enunția verdictulu seu de premiare séu nepremiare pe bas'a censurei respectivulu profesorulu de specialitate.

Dupa câte s'au stracuratu pâna acuma în publicu numai despre dóue manuale premiate avemu cunoscinț'a, și anume s'a ajudecatu premiulu cu condițunea unei revisiuni și corecțiuni manualulu de „Istoria naturala“ de dr. P. Vasiciu și sub aceeasi condițiune „Fisicei“ de G. Popa.

*

Vorbindu de institutu nostru, trebuie sé însemnámu cu bucuria, cá alaturea cu acesta institutul pedagogic de stat d'aici nu pôte câstiga terenu între români. Din raportulu anualu alu acestuia vedemu, cá anulu școlasticu espiratu numai unu elevu român a avutu.

Acestu institutu are avantajiele institutelor celor mai avute, instrumente de învetiámentu de tóte plesele, alumneu bogatu, dá ajutorie însemnate etc. În anulu espiratu s'a spesatu pe trebuințele institutulu pedagogic de stat peste 7000 fl. Și rotusi nu pôte face concurentia institutulu nostru naționalu seracu; cu unu alumneu unde baetii sînt nutriti de abia își tîenu sufletulu în óse! Acésta împregiurare credu că ni aréta în trasuri frumóse spiritulu românescu din părțile aradane.

*

Din viéti'a sociala am a înregistrá la primulu locu mesurile luate pentru înființarea unui *coru vocalu barbatescu*, „pentru procurarea unei placheri nobile prin cultivarea cântulu armoniosu.“

Rds. D. I. Goldisiu protosincelu, și profesorulu licealu, s'a angagiatu cu dirigint'a corulu, care are sé fia a „cetățienilor români din Aradu.“

*

Se mai șioptesce și despre înființarea unei casine în lips'a asociatiunii; acést'a ar fi o binefacere sociala din cele mai multiamitóre. Lips'a ei o simțimu fôrte adêncu; se sperámu că nu vor lipsi inițiatorii zelosi, a caror lucrare — sîntemu convinsi că va fi încoronata de succesu.

În septemân'a trecuta a fost adunarea consistoriulu plenariu, avându între alte agende alegerea definitivă a trei professori la institutul desu amintitu.

S'au alesu cu unanimitate pentru studiile teologice V. Mangra, éra pentru cele naturale matematice T. Ceontea, ambii fosti și pâna acuma professori la aceleasi posturi. La votarea pentru postul de profesorulu din studiile pedagogice s'a insinuat din motulu lipsei de formalitate protestu, apelându-se la consistoriulu metropolitanu.

*

Venerabilulu betrânu Ioane Arcosi advocatu și cetățianu român în Aradu a ajunsu cu diu'a de 28 iuliu st. n. alu 79-lea anu alu vietii sale pline de activitate și zelu naționalu. Unu numeru micu de stimatori ai lui, câti amu prinsu de veste aniversarei iubitulu nostru Nestoru — ne grabiramu a-lu felicita la moșiora lui câstigata cu virtutea sa românesca înca în tineretia.

Cá solii Romei óre când pe Cincinatu, astfel am

aflatu noi pe iubitul nostru mosiu în livad'a sa ocupatu cu o admirabila diligintia de economi'a sa. Bucuri'a betrânului la vederea ôspetilor se oglindã în ochii sei plini de foculu unei inime june. Elu se bucura înca de o sânetate completa.

O admirabila elasticitate a membrilor, dimpreuna cu dispositiunea viôia a spiritului ce n'a încetatu a-lu caracterisã îlu face placutu în ori ce societate. Afara de economiã, cu care se ocupa tôta diu'a — mai vêtosu gazetele i dau de lucru. Stã neincetatu în curentulu evenimentelor politice, ier cu cele nationale se ocupa cu o aderintia nobila. Cine cunósce pe betrânulu Arcosi, va sci cã dânsulu este o comóra de esperintie nationale, unu isvoru de documinte istorice.

La betrânetiële sale elu se bucura înca si de fecireia familiara, avêndu afara de 2 fete maritate, unu baetu de 7 ani.

Dupa o petrecere animata ne-amu despartitu urându venerabilului nostru iubilaru înca multi si fecirciti ani!

Georgitia.

Alegere de deputatu în Grecia.

— La ilustrațiunea din frunte. —

În aceste dile, când si la noi s'au pornitu mișcãrile electorale, gasimu fôrte potrivita ilustrațiunea din nr. presentu.

Ea represinta o scena electorala din Grecia. Întocmai cã la noi, amu puté dîce la vederea ei, cãci si la noi curgu alegerile în multe locuri cu multa înversiuinare, ma în câteva locuri s'a versatu si pân'acuma sânge.

Se vede cã Grecii, si dânsii fiii orientului, au în vênile locu multu focu si entusiasmulu lor dã aripi passiunilor, cari erumpu în tôta puterea lor.

Pacinicii cetatieni, cari de alta-data traiescu cã frati de cruce, sânt capabili s'aredice în contra confratilor lor armele resbunãrii, sângele curge, pentru invingerea unui principiu întipuitu.

Êta ce face politic'a. Fericite de aceia, cari potu sê traiésca retrasi de politica, si nu se amesteca în valmesiel'a turburãrilor de tôte dilele.

Dar cine pôte?!

B o n b ó n e.

In bazarulu de 27 cr.

— Êta, dle, îti aducu napoi marf'a ce cumperai eri la dta. E fôrte rea. Am paguba.

— Curios! Dar n'am anunciatu eu prin diuare, cã tôte marfele le vêndu — cu paguba?!

*

Dompulu: La draci! Podagr'a mea éراسi me necasișșe. Ên uita-te Joane, nu cumva a caditu barometrulu.

Servitorulu: Tocmai acuma vedîni borometrulu. Stã totu acolo unde l'am atêrnatu alalta eri.

*

Unu bonmot de Liszt.

De când s'a deschisu espositiunea petrece la Paris unu pianistu, carele sub pretestulu de a dá concerte filantropice, voiesce sê-si faca reclame, cã lumea sê vorbésca de elu.

De curênd Liszt fu întrebatu, ce tîne dânsulu de acestu virtuosu?

— Oh! — respunse Liszt, — dlu X. e unu mare filantropu; despre elu se pôte dîce cu totu dreptulu, cã drêpt'a-i nu scié — ce face stâng'a.

Literatura si arti.

Bibliotec'a poporului românû. Sub acestu titlu a începutu sê se publice la Bucuresci o serie de lucrãri literarie vechi si nôue. Tomulu primu, sub titulu de „Colectiune de poesii vechi“, a si aparutu, si contine poesii de Vacaresci, Barac, Konaki, Momuleanu si Beldimanu. Pretiulu volumului de 215 pagine este numai de 50 bani.

Dlu dr. Augustinu Laureanu, professoru la preparandi'a din Oradea-mare publica invitare de prenumeratiune la opulu seu: „Crestinulu gr. c. deprinsu în legea sa.“ Pretiulu e 1 fl. 20 cr. si 1 fl. 50 cr. Opulu va eși cu finea lui septemvre.

Artistii dramatici din Iasi dându o represintatiune pentru a se face portretulu dlui V. Alecsandri, venitulu curatu a fost 846 franci. Pictorulu Stahi a si fost însarcinatu cu gatirea portretului.

Teatrulu din Pompei. Sapaturile în Pompei facura asiã mare înaintare, încãtu si represintatiunile teatrale se putura rencepe. Glumetiulu directoru teatralu anunciã prim'a represintatiune astfel: „Dupa o pauza mai bine de 1800 de ani teatrulu acestui orasiu (Pompei) se va redeschide. Fia-mi permis a sperã, cã onorab. publicu me va onorã si pe mine cu concursulu acel'a de care s'a bucuratu si predecesorul meu, Marcus Quintus Martius (la 79 înainte de Chr.)“

Unu violonistu fara mani. De curêndu a datu concerte la Bucuresci si la Iasi unu violonistu care n'are mâni. Elu se numesce Unthan, si despre debutarea lui în Iasi „Steu'a României“ scrie, cã a executatu din vióra si pe cornetu bucãti grele de concertu; elu a sciutu sê captive pâna la asiã gradu atentiunea si admiratiunea tuturora, încãtu toti au remasu uimiti si entusiasmati. Desteritatea cu care elu si-a acordatu viór'a, si-a unsu arcusiulu, si-a scosu basmêu'a din busunarulu dela peptu, nu mai puçinu si repediunea cu care a jucatu cãrtile, a fost admirate si aplaudate.

Carol I. „Independentiã“ din Iasi scrie, cã în curênd va aparé în limb'a romana si franceza o brosiura sub titlulu: „Carol I. — O domnia de cincini ani si armat'a romana“ séu „Conservatorii si radicalii“, dedicata poporului romanu si ornata de portretulu Domnitorului si alu barbatilor acelora, cari au conclucratu la marirea, inflorirea si independinti'a tierei.

Menuntiusiuri. Dlu Vegezzi Ruscala, cunoscutulu filo-românû si eminentu professoru la universitatea din Turin a publicatu în diuariulu „Il Torino“ unu articolu întitulatu „Români'a si Bulgari'a.“ — Englesii, pricepêndu fôrte bine importantia unui teatru naționalu, au si dispusu cã în insul'a Cipru sê se înfiintieze unu teatru englezescu. — Tabloulu celu mare, care represinta congressulu din Berlin, e deja mai gata, professorulu Werner a lucratu fôrte iute.

Biserica si scóla.

Statistic'a scólelor din Români'a în an. 1877—1878. Ministerulu instructiunei publica urmatórele despre scóle: I. Scóle primare rurale: 1265 de baieti,

142 de fete, 495 miste; — peste totu 1902. Aceste 1902 scôle primare rurale au 1727 invetiatori, 183 invetiatoare; 43,448 elevi si 4117 eleve. II. Scôle primare urbane: 136 de baieti si 117 de fete, peste totu: 253 scôle, avându 644 profesori (381 institutori si 263 institutore) si 27,492 elevi (18,672 baieti si 8820 fete). III. Scôle secundare: 35 de baieti si 7 de fete, peste totu 42. Aceste 42 scôle secundare au 461 profesori si 13 profesore si 7131 scolari (6612 baieti si 519 fete). IV. Scôle speciale: 27 de baieti si 3 de fete, peste totu 30, cu unu personalu didacticu compusu de 231 profesori si 3 profesore. Aceste 30 scôle peciale au 2086 elevi (1813 baieti si 273 fete). V. Scôle superioare: 2 cu 63 profesori si 558 elevi. VI. Scôle private: 150 de baieti, 73 de fete si 13 miste, peste totu 236. Aceste 236 scôle private întrebuintieza 604 profesori si 275 profesore. Au 10,811 scolari (7375 elevi si 3436 eleve).

✕ **Aflăm că si în Craiova, câte-va familii au începutu a da fetelor instructiunea clasica. Astfel, în anulu acesta copil'a dlui Olteanu a depusu esamenu satisfactoru de clasa I, a dlui Hagi Preda de clasa IV, si a două ficia a dlui Christofi de clasa V. („Rom. Lib.“)**

Societati si institute.

✕ **Societatea pentru fondu de teatru român. Comitetul tînu sîdintia la 19 l. c., participându urmatorii domni: vice-presedintele Iosifu Hosszu, casarulu I. cav. de Puscaru, secretariulu Ios. Vulcanu, si avocatulu comitetului Stefanu Ioanovicu. Sîdintia s'a ocupatu cu raporturile privitoare la încassarea restanțielor, apoi s'a decisu să se faca pasi pentru defigerea timpului viitoarei adunari generale, care în anulu acest'a se va tîne la Alba-Iulia. În fine s'a ceditu urmatoriulu**

Conspectu

despre starea fondului pentru teatru român la 19 iuliu 1878.

Percepte:

10/3. În conspectulu dela 3 martie 1878 s'a aretat starea fondului, în bani 43 fl. 64 cr., în papire 12,458 fl. 88 cr.

17/3 $\frac{1}{3}$ losu de statu din 1868 nr. 1001/16, donatu de dlu T. Cipariu, în papire 166 fl. 66 $\frac{2}{3}$ cr.

10/4. Dela dlu Ioanu Motiu în Deva, amortisare în bani 13 fl. 60 cr., — dela dlu Gerasim Ratiu în Budapesta, tacsă pe 1878, în bani 5 fl.

15/5. Dela dlu Ioanu Petrovicu, în Cielova, tacsă rest., în bani 6 fl.

25/5. Dela dlu Desideriu Borbola, în Jidani, în bani 100 fl., — dela dlu B. Densusianu în Hatieg, tacsă rest., în bani 18 fl.

6/6. S'a cumperatu obligatiuni rurale ardeleni: a) 69171 val. nom. 100 fl. — b) 22456 val. nom. 50 fl.

8/6. Dela dlu Aug. Pop în Satumare, tacsă rest., în bani 12 fl., — 10/6 $\frac{1}{3}$ din cuponulu losului de statu nr. 1001/16 în bani 3 fl. 28 cr., — 15/6 dela dlu George Bardosi în Baitia, interesse restante, în bani 34 fl., — 25/6 s'a cumperatu obl. rur. ard. nr. 49959 în val. nom. 100 fl.

16/7 dela institutul „Albina“: a) interesse per 31/12 1877, în bani 283 fl. 64 cr., — b) interesse per 30/6 1878 în bani 286 fl. 15 cr., c) depositulu nr. 907, în bani 18 fl.

Cu libelulu de elocare nr. 1199 la „Albina“, 301 fl. 64 cr.

18/7. S'a cumperatu: a) losulu de creditu 1152/18 val. nom. 100 fl., — b) obl. rur. ard. nr. 17728 si 62124 val. nom. 200 fl.

19/7. Dela dlu Georgiu Traila în Timisóra tacsă pe anulu curentu 5 fl.

Sum'a: în bani 828 fl. 46 cr., în papire 13477 fl. 18 $\frac{2}{3}$ cr.

Erogate:

În bani: 10/4 postporto 20 cr., — 25/5 postporto 15 cr., — 6/6 pentru obl. rur. ard. nr. 69171 si 22456, — 119 fl. 42 cr., — postporto 30 cr., — 15/6 pentru obl. rur. ard. nr. 49959 — 79 fl. 37 cr., — 16/7 elocatiunea la „Albina“ sub libelulu nr. 1199 — 301 fl. 64 cr., postporto cu bani 63 cr., érasu postporto 40 cr., — 18/7 pentru losulu de creditu nr. 1152/18 si obl. rur. ard. nr. 17728 si 62124 — 318 fl. 28 cr., — 18/7 s'a stersu din depositulu nr. 907, în bani 18 fl.

Sum'a în bani 820 fl. 39 cr., în papire 18 fl.

Scotiendû-se erogatele din percepte, rămâne cass'a-restu: în bani 8 fl. 7 cr., în papire 13459 fl. 18 $\frac{2}{3}$ cr. La olalta: 13467 fl. 25 $\frac{2}{3}$ cr.

Budapesta 19/7 1878.

Ionu cav. de Puscaru,
cassariu.

Societatea „Transilvania“ din Bucuresci a tînutu la 25 iuniu st. v. sîdintia, în care s'a decisu că Societatea de ocamdata să împarta câte patru ajutore pentru fia-care din urmatorele meserii: rotaria, carpentaria (Zimmermann), meseria, fieraria, cogiocaria, cismaria grósa, peleraria si curelaria séu sielaria. Aceste ajutore au să se deie sodalilor români din Transilvania; concursurile se vor publică în Brasiovu, Sibiu, Clusiu si Bistritia, de catra societatile formate în aceste orasie, — éra Societatea „Transilvania“ va plati sumele. S'a mai decisu, că Societatea să publice concursu pentru unu stipendiulu vacantu în sum'a de lei noi 1500 pe anu, numitu stipendiulu „Alesandru Papiu Ilarianu.“

✕ **Adunare invetiatorésca.** Comitetul reuniunii invetiatorilor români gr. or. din dieces'a Caransebesiului va tîne sîdintia la 30 angustu st. n. în Bocsiamontana, spre a stabili program'a viitoarei adunari generale si a luá dispositiunile necesarie în asta privintia.

Dlu Hasdeu va represintă Români'a la congressulu orientalistilor care se va întruni la Florentia. Spre acestu scopu guvernulu i-a acordatu 2000 lei că spese de caletoria.

Ce e nou ?

✕ **Starea financiaria a României** devine din ce în ce mai îmbucurătoare. Anulu 1877, precum mai împartesîramu, a fost fórte bunu, din puntulu de vedere financiaru; anulu 1878 înse il întrece cu multu. Tabloulu publicatu în „Monitoru“ aréta, că în primele cinci luni ale anului 1877 s'a încassatu în totalu din veniturile directe si indirecte sum'a de 30.248,723 lei, ér în primele cinci luni ale anului curentu s'au încassatu din acelesi venituri sum'a de 44.824,004 lei. Contându aceste, „Românulu“ adauge: „Avenu dar în cinci luni numai ale anului 1878 unu escedentu de încassari de 14.575,281 lei asupra lunilor corespunditoare din anulu 1877.“

La vam'a din Orsiova, de când cu deschiderea calei ferate, poliți'a execută revisuirea pasaportelor într'unu modu foarte riguros. „Cele d'ântâiu victime ale acestei mesuri — scrie „Curierulu Financiaru“ din Bucuresci — fure dnii consuli generali din Bucuresci, ai Engliterei și ai Germaniei, dlu Calender membru la înalt'a curte de cassatiune și dlu Ionu Bratianu primu-ministru alu României, cari voindu a merge în strainetate, fure arestati mai multe ore în Orsiova, și dusi în caruție între două sentinele cu bationetele în pusi. E de prisos a aretá, că si ceialalti caletori avura aceiasi sorte. Asta mesura se execută de vr'o trei septemâni cu o rigóre pâna la barbaria, mai cu sêma în ceea ce privesce poliți'a vamala. DAMELE sânt cautate de agenti vamali pâna si prin pantofi, prin pelerii și prin cocuri, tîindu-le în sóre mai multe ore si roscolindu-le cuferile si cutiile cu obiecte igienice pâna în fundu, dupa ce le stramuta dela o parte la alt'a deschise, fâra sê mai întrebă pe posesorulu lor espusu a perde jumetate din obiecte. Déca damele sânt espuse acestor neplaceri, fia-care întielege că nici barbati nu potu fi scutiti.“

Unu redactoru învîatu Dîuarele ungueresci din Budapesta adusera scirea, că redactorulu dîuarului „Kelet“ din Clusiu, Carol Békési, a muritu. Apoi tôte îlu si parentara frumosu, că ce paguba mare e acést'a perdere pentru dîuaristic'a ungueresca. Dar în curêndu se adeveri, că scirea acést'a fu o mistificatiune, Békési n'a muritu, si a tramisu dîuarului „P. N.“ urmatórea depesia: „Multiamescu pentru compatiuire, dar de ocamdata me bucuru de cea mai deplina sântetate.“

Principessele Florescu la Tusnad. Dîuarele ungueresci scriu, că famili'a principelui Florescu petrece la bâile dela Tusnadu în Transilvani'a, si adaugu cu multa placere, că ficele principelui au multa simpatia pentru music'a ungueresca. Într'una din seri band'a musicala li-a facutu o serenada; dupa terminarea piesei prime, principessa Elisabeta a strigatu din ferêsta tîganilor ungueresce sê cânte melod'ia ungueresca „Maros vize folyik csendesen.“ Tiganii suprinsi cântara apoi totu melodii ungueresci. Acelesi dîuarie mai scriu, că principessele Florescu învétia cu diligintia ungueresce si de curêndu jucara si — ciardasiu.

Flori politice. Istori'a politica a unor flori este atâtu de cunoscuta, că si evenimentele mari în cari acele au figuratu. Astfel lili'a Bourbonilor, si vioric'a Napoleonilor au jucatu unu rolu mare. În timpulu mai nou florile érași au începutu în Franci'a sê aiba însemnatate politica. Bonapartistii de multu întrebuintieza vioréu'a cá semnu de recunóscere. La serbarea naționala dela 30 l. tr. florile au avutu unu rolu foarte importantu. Republicanii purtau buchete de flori de grâu. La 15 iulie, diu'a onomastica a lui Henricu V, toti roialistii își decorara peptulu cu garofe albe. Asiá dara flórea de grâu, garof'a si vioréu'a sânt astadi flori politice în Franci'a.

Unu institutu de dame în caletoria. La 21 iulie au sositu în Milanu patru-dieci si optu de dómne si domnióre, tôte învétiacele ale facultatii de medicina a universitatii din Washington. Aceste dame sânt conduse de profesorulu Loomis, unu barbatu foarte tacutu. (Póte pentru că nu mai ajunge la vor-

ba.) Onorabilele Misses si Mistresses sânt de etati diverse, unele de 16—20 de ani, si altele de 30—35. — Acestu curiosu si curagiosu batalionu medicochirurgicu de femei, caletoresce numai din placere. Nu va fi vr'o mare minune inse, de cumva unele din ele se vor întórce acasa — cu barbatu, sêu déca vor remâné pentru totu-de-una — în Europa.

Unu redactoru din America a atacatu o casa de jocu opritu. A dóu'a di se înfatísia la redactiune unu individuu înarmatu, si întrebá tocmai de redactorulu: „Acasa-i dlu redactoru?“ — „Ba, — respunse acela, — dar va vini îndata. Poftimu siedi si cetesce dîuare!“ — Individulu ocupa locu, redactorulu ese. La trepte întelnesce pe altulu, asemene înarmatu, carele i facú totu acea întrebare. Elu i respunse, că redactorulu se afla sus si cetesce dîuare. Acesta sê si suie iute si apuca îndata de gátu pe celu ce acolo cetia dîuare. Dar nici acel'a nu se lasá, si se escá între ei o bataia înfricosiata. Redactorulu ridea la o parte.

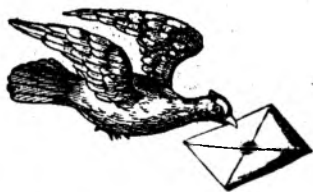
O femeia în armat'a de ocupatiune. Dn'a Kaitow, tiner'a si frumós'a corespundenta a dîuarului „Golos“ din St. Petersburg a mersu si dên's'a cu armat'a de espeditiune în Bosnia, cá de acolo sê tramita dîuarului numitu corespundintie originale.

Sesonulu bâilor este la culme. La Mehadia au fost în anulu acesta 3885 de óspeti, la Kapina-Teplitz 1249, la Balaton-Füred 1093, la Pistean 1785, la Varasdin-Teplitz 1652, la Trecin-Teplitz 1470, la Sliaciu 859, la Schmecks 514.

Unu ucasu russescu. Imperatulul Alessandru a adressatu unu ucasu proprietarilor din Polonia-Rusesca, prin care le ordona a nu-si parasí locuintiele si a nu petrece în strainetate, ci sê-si cheltuiésca averea în tier'a lor.

Dr. G. Vuia, doctoru în medicina si chirurgia, accoucheur si oculistu, medicu-locoteninte c. r. în serva, fostu medicu secundariu la spitalulu „St. Rocus“ din Budapesta, locuiesce dela 1 augustu, în Arad, piati'a principala în cas'a lui Reck, vis-à-vis de tribunalu în etagiulu II. Ordinédia cá pâna acuma de la 2—3. (Fóter, Reck-féle ház Aradon.)

Post'a Redactiunii.

Dlul I. V. în R. Durere, p'aice nu e nici o trebuintia de lucratori, căci nu pré este de lucru. Sânt multi cari n'au locu.

Dlul I. D. în O. Binevoiti a ve adressá de-a dreptulu la directiunea institutului în Vatiu.

Rugâmu pe acei abonanti ai nostri a caror abonamente au espiratu la finea semestrului primu, cu nr. 48, sê binevoiésca a le rennoi câtu mai curêndu, sêu a ne retransmitemi nriile déca nu vreu sê aiba si mai departe foi'a nóstra.

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru : IOSIFU VULCANU

Cu tipariulu lui Alessandru Kocsi în Pest'a. 1878. Calea tieriei nr. 39.